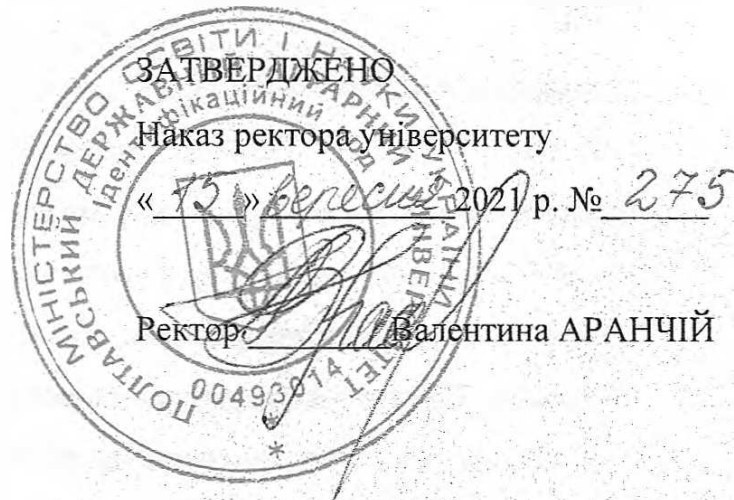

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ВИБІР ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ
ОСВІТИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН В ПОЛТАВСЬКОМУ
ДЕРЖАВНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

СХВАЛЕНО

Протокол засідання вченої ради
університету

« 15 » вересня 2021 р. № 2

Протокол засідання науково-
методичної ради університету

« 27 » серпня 2021 р. № 1

Укладачі Положення про забезпечення права на вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в Полтавському державному аграрному університеті

Валентина Аранчій – ректор;

Олександр Галич – перший проректор;

Олена Костенко – проректор з науково-педагогічної роботи;

Алла Світлична – директор навчально-наукового інституту економіки, управління, права та інформаційних технологій;

Людмила Дорогань-Писаренко – декан факультету обліку та фінансів;

Ігор Дудніков – декан інженерно-технологічного факультету;

Микола Маренич – декан факультету агротехнологій та екології;

Сергій Кулинич – декан факультету ветеринарної медицини;

Анатолій Шостя – декан факультету технології виробництва і переробки продукції тваринництва;

Людмила Шульга – керівник навчально-наукового інституту забезпечення освітньої діяльності та якості освіти;

Юлія Вакулєнко – керівник навчально-наукового інституту інформаційних та інноваційних освітніх технологій;

Андрій Дорошенко – начальник навчального відділу;

Інна Лаврінєнко – керівник відділу моніторингу та забезпечення якості освіти;

Олег Федірець – заступник начальника навчального відділу;

Ірина Колєснїченко – методист II категорії навчального відділу;

Валентина Гринь – методист II категорії навчального відділу;

Людмила Пастрома – методист навчального відділу;

Лїлія Москаленко – методист навчального відділу;

Сергій Шабельник – голова студентської ради.

ЗМІСТ

1. Загальні положення	4
2. Організаційно-методичне забезпечення вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін	5
2.1. Формування вибіркової частини Індивідуального навчального плану здобувачів вищої освіти	5
2.2. Формування переліку вибіркових навчальних дисциплін	6
2.3. Умови здійснення вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти	8
2.4. Організація вивчення обраних навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти	9
3. Прикінцеві положення	12
Додаток	14

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про забезпечення права на вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в Полтавському державному аграрному університеті і (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті, Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук в Полтавському державному аграрному університеті, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті та інших нормативно-правових актів.

1.2. Це Положення забезпечує реалізацію права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін, передбачених пунктом 15 частини першої статті 62 Закону України «Про вищу освіту», а саме: «...вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету/інституту чи підрозділу».

1.3. Цим Положенням передбачено процедуру формування переліку, обрання та подальшого вивчення здобувачами вищої освіти вибіркових навчальних дисциплін у обсягах, визначених відповідною освітньою програмою та навчальним планом.

1.4. Освітні компоненти за вибором здобувачів вищої освіти – це навчальні дисципліни, які пропонуються кафедрами Полтавського державного аграрного університету (далі – Університету) з метою задоволення освітніх і

професійних потреб здобувачів вищої освіти, підвищення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці й сприяють академічній мобільності здобувачів вищої освіти, забезпечують реалізацію його особистих освітніх інтересів, а також врахуванню регіональних потреб.

1.5. Дія цього Положення розповсюджується на структурні підрозділи Університету, що забезпечують провадження освітнього процесу.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМА ВИЩОЇ ОСВІТИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

2.1. Формування вибіркової частини Індивідуального навчального плану здобувачів вищої освіти

2.1.1. Індивідуальний навчальний план здобувачів вищої освіти розробляється на навчальний рік на підставі освітньої програми, навчального плану і включає всі обов'язкові освітні компоненти та вибіркові – обрані здобувачами вищої освіти.

2.1.2. Вибіркові навчальні дисципліни призначені для досягнення здобувачами вищої освіти наступних цілей:

- урахування особистих прагнень та уподобань щодо своєї майбутньої професійної діяльності;

- набуття додаткових загальноосвітніх і соціальних навичок (soft skills);

- поглиблення професійних знань, в межах обраної спеціальності (освітньої програми), та здобуття додаткових спеціальних (фахових, предметних), інтегральної компетентностей;

- поглиблення знань та здобуття додаткових загальних і спеціальних (фахових, предметних), інтегральної компетентностей, в межах споріднених спеціальностей галузі знань;

- набуття здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності;

– ознайомлення з особливостями фаху інших галузей знань та розширення або поглиблення знань за їх компетентністю тощо.

2.1.3. Університет пропонує здобувачам вищої освіти різні шляхи реалізації права на вибір навчальних дисциплін:

Вибір з вибіркової частини освітньої програми, на якій навчається здобувач вищої освіти:

– пакету фахових навчальних дисциплін, що спрямовані на професійно-орієнтовану чи науково-орієнтовану підготовку здобувачів вищої освіти, в межах обраної освітньої програми;

– із переліку вибіркового навчальних дисциплін освітньої програми з урахуванням власних потреб та інтересів щодо майбутньої фахової чи наукової діяльності.

Вибір з іншої освітньої програми:

– із переліку навчальних дисциплін іншої освітньої програми того ж освітнього рівня (необхідною умовою є погодження декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури, де навчається здобувач вищої освіти);

– із переліку навчальних дисциплін іншої освітньої програми іншого освітнього рівня (необхідною умовою є погодження декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури, де навчається здобувач вищої освіти).

Вибір з переліку міжфакультетських (для здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня/ магістерського рівня для галузі знань 21 Ветеринарна медицина), факультетських або фахових вибіркового навчальних дисциплін.

Вибір здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії навчальних дисциплін, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і, які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, здійснюється за погодженням із своїм науковим керівником та завідувачем аспірантурою і докторантурою.

2.1.4. При здійсненні вибору навчальних дисциплін здобувачам вищої освіти може бути запропоновано поєднання різних шляхів реалізації права на

вибір навчальних дисциплін.

2.1.5. Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії, як правило, повинні обирати навчальні дисципліни, що дотичні до теми їх наукових досліджень.

2.1.6. Шляхи формування вибіркової частини індивідуального навчального плану здобувачів вищої освіти відповідного рівня та в межах обраної освітньої програми визначають: гарант освітньої програми; група забезпечення освітньої програми; науково-методична рада спеціальності та погоджують з навчальним відділом.

2.1.7. Вибіркові навчальні дисципліни можуть вивчатися як в Університеті, так і в інших закладах вищої освіти, відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті.

2.2. Формування переліку вибірових навчальних дисциплін

2.2.1. Кафедри Університету пропонують перелік вибірових навчальних дисциплін світоглядного спрямування для викладання здобувачам вищої освіти усіх факультетів/інституту. З них формується перелік міжфакультетських вибірових навчальних дисциплін для ступеня вищої освіти Бакалавр/Магістерського рівня галузі знань 21 Ветеринарна медицина.

При формуванні переліку міжфакультетських вибірових навчальних дисциплін завідувач кафедри враховує можливості якісного забезпечення освітнього процесу.

2.2.2. Перелік факультетських вибірових навчальних дисциплін розробляється на факультеті/в інституті робочими групами, головами яких є гаранті освітніх програм і пропонується для вибору здобувачам вищої освіти в межах факультету/інституту.

2.2.3. Фахові вибірові навчальні дисципліни спрямовані на поглиблення професійної підготовки здобувачів вищої освіти в межах відповідної освітньої програми. Вони формуються в перелік за кожною освітньою програмою

відповідними робочими групами, головами яких є гаранті освітніх програм.

Розпорядженням декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури затверджується склад робочої групи, до якої мають входити: завідувачі кафедр факультету/інституту, гаранті освітніх програм, представники групи забезпечення освітніх програм, голови науково-методичних рад спеціальності, науково-педагогічні працівники та представники органів студентського самоврядування тощо.

2.2.4. Визначені кафедрами міжфакультетські вибіркові навчальні дисципліни формуються навчальним відділом у перелік і схвалюються вченою радою Університету. Сформовані робочою групою переліки фахових та факультетських вибірових навчальних дисциплін розглядаються і схвалюються на засіданні кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньої програми, рекомендуються вченою радою факультету/інституту та схвалюються вченою радою Університету.

2.2.5. При розподілі за семестрами вибірових навчальних дисциплін, які спрямовані на розширення та поглиблення загальних, спеціальних (фахових, предметних), інтегральної компетентностей, враховується структурно-логічна схема вивчення обов'язкових навчальних дисциплін, кількість кредитів і форм контролю в семестрі.

До переліку вибірових компонентів освітньої програми не можуть пропонуватись навчальні дисципліни, що аналогічні за змістом з обов'язковими навчальними дисциплінами.

2.2.6. При формуванні переліку вибірових навчальних дисциплін аналізується наступна інформація:

- *тенденції розвитку спеціальності*: галузевий та регіональний контекст, інформація від підприємств (організацій) та установ роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб, відгуки випускників Університету щодо відповідності змісту освітньої програми потребам виробничої або наукової сфери, відгуки стейкхолдерів;

- *якісне забезпечення кафедрою освітнього процесу*: кадрове

забезпечення (науковий ступінь, вчене звання, педагогічна майстерність, наявність документів про підвищення кваліфікації чи неформальну освіту, рейтинг викладача); навчально-методичне забезпечення (підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації), тощо; матеріально-технічна база (лабораторне забезпечення, бази практичного навчання); інформаційне забезпечення; відгуки здобувачів вищої освіти про якість викладання дисциплін.

2.2.7. Перелік вибіркового навчальних дисциплін переглядається та оновлюється відповідно до сучасних вимог стейкхолдерів та тенденцій розвитку науки, техніки та освіти.

2.3. Умови здійснення вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти

2.3.1. Право на вибір навчальних дисциплін надається здобувачам I – III рівнів вищої освіти. Кількість вибіркового навчальних дисциплін, кредитів на їх вивчення та форми контролю визначаються відповідною освітньою програмою та навчальним планом, за якими навчається здобувач вищої освіти.

2.3.2. Терміни проведення процедури вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти визначаються із необхідності своєчасного формування контингенту здобувачів вищої освіти у академічних групах і потоках для планування та організації освітнього процесу, методичного та кадрового забезпечення.

2.3.3. Вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти здійснюється у навчальному році, що передує навчальному року, в якому заплановане їх вивчення.

Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітніми програмами, де обрання навчальних дисциплін заплановано у першому навчальному році, вибір організовується впродовж першого семестру поточного навчального року.

2.3.4. Процедура вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти включає:

Етап I. Інформування здобувачів вищої освіти про терміни та особливості здійснення вибору навчальних дисциплін на наступний навчальний рік (семестр).

Етап II. Ознайомлення здобувачів вищої освіти на сайті Університету з переліком та змістом вибіркового навчальних дисциплін.

Етап III. Здійснення здобувачами вищої освіти вибору навчальних дисциплін для формування вибіркової частини їх Індивідуальних навчальних планів на наступний навчальний рік (семестр).

Етап IV. Опрацювання результатів індивідуального вибору здобувачів вищої освіти навчальних дисциплін та формування і коригування академічних груп для їх вивчення.

2.3.5. Графік проведення етапів вибору навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти щороку затверджується розпорядженням першого проректора.

2.3.6. Інформаційно-організаційну підтримку здобувачам вищої освіти, при проходженні процедури вибору навчальних дисциплін, здійснюють: для студентів – куратор академічної групи, для аспірантів – науковий керівник та завідувач аспірантури і докторантури.

2.3.7. Здобувачі вищої освіти здійснюють вибір навчальних дисциплін в електронному Кабінеті студента (додаток) або шляхом заповнення паперових анкет.

2.3.8. Контроль та відповідальність за організацію проведення процедури вибору навчальних дисциплін здобувачів вищої освіти покладається на декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури.

2.4. Організація вивчення обраних навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти

2.4.1. Інформація про результати вибору здобувачів вищої освіти навчальних дисциплін аналізується в деканатах факультетів/директораті інституту/аспірантури і докторантури та в навчальному відділі. Результатом аналізу даної інформації є попереднє формування академічних груп з вивчення

вибіркових навчальних дисциплін.

2.4.2. На підставі результатів вибору здобувачів вищої освіти навчальних дисциплін у межах освітніх програм та спеціальностей факультету/інституту/аспірантури і докторантури деканат факультету/директорат інституту/аспірантура і докторантура готує розпорядження про затвердження персонального складу академічних груп для вивчення вибіркових навчальних дисциплін.

2.4.3. У випадку, коли вибірковою навчальною дисципліною обрали здобувачі вищої освіти різних факультетів/інститутів, розпорядження про затвердження персонального складу академічних груп готує навчальний відділ.

2.4.4. Чисельність здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня/магістерського рівня галузі знань 21 Ветеринарна медицина в академічній групі з вивчення вибіркових фахових навчальних дисциплін повинна складати, як правило від 20 до 25 осіб (міжфакультетських вибіркових навчальних дисциплін від 20 до 30 осіб); здобувачів вищої освіти магістерського рівня від 10 до 20 осіб; здобувачів вищої освіти освітньо-наукового рівня – не менше 50% контингенту відповідного року набору і спеціальності.

Обмеження, передбачені цим пунктом, не поширюються на ті випадки, коли вибірковою фаховою навчальною дисципліною (пакет дисциплін) обрали всі здобувачі вищої освіти, які навчаються на відповідній освітній програмі. У даному випадку дозволяється створювати менш чисельні академічні групи (якщо це не призводить до зростання загальної кількості академічних груп на факультеті/інституті), за умови неможливості запропонувати альтернативні вибіркові фахові навчальні дисципліни із спорідненої освітньої програми, з метою забезпечення можливості вибору та вивчення здобувачами вищої освіти вибіркової фахової навчальної дисципліни, що поглиблює його професійно-орієнтоване спрямування.

Дозвіл на викладання обраних навчальних дисциплін академічній групі, чисельність якої не відповідає встановленій вище нормі, надає ректор Університету за поданням декана факультету/директора інституту/завідувача

аспірантури і докторантури.

2.4.5. Якщо вибіркові навчальні дисципліни фахового спрямування не вибрані визначеною мінімальною кількістю здобувачами вищої освіти, то вони вважаються не обраними. Деканат факультету/директорат інституту/завідувач аспірантури і докторантури доводить до відома здобувачів вищої освіти про перелік таких дисциплін і здобувач вищої освіти може обрати ту дисципліну, де є найбільша ймовірність створення повнокомплектної академічної групи або вибіркoву навчальну дисципліну іншої освітньої програми (спеціальності) тощо.

2.4.6. Якщо з об'єктивних причин кількість здобувачів вищої освіти у академічній групі значно зменшилася або збільшилася і не відповідає встановленим нормативам (пункт 2.4.4.), то дозвіл на викладання вибіркової навчальної дисципліни надає ректор Університету за поданням декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури.

2.4.7. Міжфакультетські вибіркові навчальні дисципліни вважаються обраними, якщо кількість здобувачів вищої освіти, які їх обрали, не менша встановленої в Університеті норми. Якщо навчальна дисципліна обрана необхідною кількістю здобувачів вищої освіти, то вибір її автоматично блокується в електронному Кабінеті студента.

Вибір міжфакультетських навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти передбачає їх розташування за пріоритетами від 1 до останнього, де на 1-му місці найбажаніша дисципліна.

Для здобувачів вищої освіти, які не потрапили до складу академічних груп з вивчення міжфакультетських навчальних дисциплін через недостатню кількість осіб у групі, обираються навчальні дисципліни, розташовані за наступними пріоритетами в електронному Кабінеті студента.

2.4.8. Здобувач вищої освіти, який з поважної причини (надаються відповідні документи), вчасно не зміг здійснити вибір навчальних дисциплін, звертається до декана факультету/директора інституту/завідувача аспірантури і докторантури із заявою про продовження терміну здійснення вибору

навчальних дисциплін.

2.4.9. Здобувача вищої освіти, який знехтував своїм правом на вибір навчальних дисциплін, приєднують до академічних груп з вивчення тих навчальних дисциплін, які навчальний відділ, деканат/директорат/завідувач аспірантури і докторантури вважатиме потрібними для оптимізації кількісного складу академічних груп, з урахуванням вибору інших здобувачів вищої освіти.

2.4.10. Перелік обраних навчальних дисциплін здобувачем вищої освіти вноситься до робочого навчального плану та використовується для формування навчального навантаження кафедр і викладачів, яке розраховується до початку навчального року або семестру.

2.4.11. Обрані здобувачем вищої освіти вибіркові навчальні дисципліни вносяться до Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти, що затверджується деканом факультету/директором інституту/ректором Університету, та стають обов'язковими для вивчення.

Зміна здобувачем вищої освіти (Індивідуального навчального плану), після його затвердження, можлива за наявності поважних причин та лише за письмовим дозволом декана факультету/директора інституту/наукового керівника та завідувача аспірантури і докторантури. Заява на внесення змін до вибіркової складової Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти подається до початку навчального року (семестру) за умови, що здобувач вищої освіти не розпочав опанування вибіркової навчальної дисципліни, яку очікує зміна.

2.4.12. При затвердженні Індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти на наступний навчальний рік враховується фактичне виконання здобувачем вищої освіти плану за попередній навчальний рік.

2.4.13. Розклади занять для вивчення вибірових навчальних дисциплін формуються навчальним відділом.

3. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1. Супровідна документація щодо вибору навчальних дисциплін

здобувачами вищої освіти зберігається структурними підрозділами Університету упродовж всього терміну їх навчання за відповідною освітньою програмою.

3.2. У разі поновлення, переведення, допуску до занять здобувачів вищої освіти після завершення академічної відпустки перезарахування кредитів здійснюється у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті.

3.3. Здобувачі вищої освіти, які поновилися, перевелися, допустилися до занять після завершення академічної відпустки можуть реалізувати право вибору навчальних дисциплін впродовж двох-трьох тижнів від початку навчального семестру з урахуванням результатів вибору здобувачами вищої освіти за цією освітньою програмою та обмежень, що встановлені даним Положенням.

3.4. Положення вводиться в дію після схвалення вченою радою Університету та підписання наказу ректора Університету.

3.5. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та схвалюються вченою радою Університету у тому ж порядку, що й саме Положення.

Додаток

Алгоритм вибору навчальних дисциплін студентами через електронний Кабінет студента

- Крок 1.* Зайти на головну сторінку сайту ПДАУ.
Обрати розділ: *Освіта* потім *Вибір навчальних дисциплін*
- Крок 2.* Обрати вкладинку: *Вибіркові навчальні дисципліни на наступний навчальний рік*
- Крок 3.* Перейти на вкладинку: *Перелік міжфакультетських вибірових навчальних дисциплін*
- Крок 4.* Ознайомитися з переліком вибірових навчальних дисциплін та їх описами.
- Крок 5.* Зайти в *електронний Кабінет студента* через смартфон або комп'ютер використовуючи логін і пароль АСУ Університету.
- Крок 6.* Обрати навчальні дисципліни та розташувати їх за пріоритетами від 1 до останнього, де на 1 місці - найбажаніша навчальна дисципліна.